

c. kr. notar v Sevnici; Pirnat Milka, učiteljica v Ormoži; Perko Josip, učitelj v Šmihelu; okrajna učit. knjižnica v Gorici; Kante Matè, šol. voditelj v Sežani; Kosi Anton, učitelj v Središči; Lavrič Josip, učitelj v Gradci; Kožuh Josip, c. kr. profesor v Kopru; Štukelj Ivan, učitelj pri Sv. Lovrenci; Roth Ana, učiteljica v Komendi; Požar Anton, nadučitelj v Radečah; Drnjač Tomo, nadučitelj v Sevnici; Stante Jakob, učitelj na Dobovi; Kolnik Avgusta, učiteljica v Novi Vasi; Četina Ivan, učitelj v Laškem; okrajna učit. knjižnica v Tolmini; Strmšek Vekoslav, učitelj pri Sv. Petru; Vašica Roman, c. kr. inženir

v Krškem; Luznik Alojzij, učitelj v Škrbini; Luvini Peter, učitelj v Vojsčici; Starec Jakob, učitelj v Gorjanskem; Tance Avgust, učitelj v Komnu; Kosovel Anton, učitelj v Dutovljah; Benigar Anton, učitelj v Tomaji; Praedika Jakob, c. kr. profesor v Ljubljani; Marolt Fran, učitelj na Brdu; Šola v Dol. Logatci; Kerne Ivan, nadučitelj v Gor. Logatci; Pavlin Jadviga, učiteljica v Gor. Logatci; Žirovnik Josip, nadučitelj v Begunjah; Benedek Josip, nadučitelj v Planini; Repič Peter, nadučitelj na Unci; Kabaj Miha, učitelj v Hotedršici; Potokar Alojzij, učitelj v Toplicah. (Dalje prih.) **Odbor.**

Vestnik.

Friderik Križnar †. Stolni župnik kanonik Friderik Križnar, porojen dne 24. malega srpana 1840. l. na Biedu, od l. 1872. do 1886. bivši c. kr. profesor na ljubljanski veliki realki, duhovnik v vseh krogih obče čisljan in priljubljen, umrl je dne 27. t. m. v Ljubljani. R. I. P.

Osobne vesti. Predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta novomeškega, vladni svetnik g. Jožef Ekel, stopil je v pokoj in na njegovo mesto je prišel okrajni glavar g. Friderik vitez Schwarz kot predsednik okrajnega šolskega sveta. — Gospa Koncilija je postala začasna učiteljica v Mirni Peči (novomeški okraj); gospodičina Josipina Fortunova začasna učiteljica v Velikem Gabru (litijški okraj); gospodičina M. Jamšekova začasna učiteljica v Domžalah (kamniški okraj). Gospodičina Marijana Pirnatova, učiteljica v Škocijanu (krški okraj) je dobila stalno službo v Škocijanu v Junski dolini na Koroškem, kamor odide koncem meseca svečana. — Umirovljeni učitelj g. Ivan Dolinar, namestni učitelj v Veliki Dolini, vrnil se je na Studenec kot namestni učitelj. — Na drugo učiteljsko mesto v Spodnji Idriji je prišla gospodičina učiteljica Marija Zigonova.

Ljubljansko šolstvo. Gg. Božidar Valenta, nadučitelj in vodja na mestni nemški deški ljudski šoli in Ivan Belè, učitelj I. vrste na prvi mestni petrazredni ljudski šoli sta dobila drugo starostno doklado. — Mestna učiteljica Nežika Zupanova in mestna podučiteljica Emilija Witschlova sta nastopili dne 24. prosinca svoji novi službi. — Nadležna hripa posegla je občutno tudi v šolske kroge in motila redni pouk. V mestni nemški deški ljudski šoli je bilo treba zaradi bolezni učiteljskega osebja vpeljati začasno poludnevni šolski pouk. — Sploh je za hripo obbolelo med šolsko mladino ljubljansko dotlej, ko je bolezen dosegla svoj vrhunec, 401 dečkov in deklic ali 148% vseh otrok. Najbolj sta bili prizadeti uršulinska in sent-jakopska šola.

Iz našega društva. Od zadnjega izkaza so društvenino plačali gg.: Bahovec Francišek,

učitelj v Ljubljani za 1890. l.; Cepnder Jakob, učitelj v Leskovcu za 1890. l.; Galè Francišek, učitelj v Šiški pri Ljubljani za 1889. in 1890. l.; Govekar Francišek, nadučitelj v Šiški za 1889. l.; Gross Peter, nadučitelj v Zagorji za 1890. l.; Kramar Miroslav, učitelj v Škofji Loki za 1890. l.; Krenner Bogomir, učitelj v Škofji Loki za 1890. l.; Režek Jurij, učitelj v Kranji za 1889. l.; Stegnar Feliks, c. kr. učitelj v Ljubljani za 1889. l.; Traven Jožef, učitelj v Naklem za 1889. in 1890. l.; Valenta Božidar, nadučitelj v Ljubljani za 1889. l.; Vrančič Anton, učitelj v Dolskem za 1890. l.; — Moos Julija, nadučiteljica v Ljubljani za 1890. l.; Korscheg Friderika, učiteljica v Ljubljani za 1890. l.; Zadržnik Kristina, učiteljica v Šiški za 1890.

Prihodnji društveni večer bo dne 5. svečana, h kateremu se častiti društveniki uljudno vabijo.

V društveni sobi je na razpolaganje 26 različnih slovenskih, hrvaških, čeških, nemških, srbskih in bolgarskih listov.

Na državni obrtni šoli v Gradci se začne s 1. sušcem t. l. petmesečni učni tečaj za takšne ljudske učitelje na Kranjskem, ki že sedaj učé risanje na kakšni obrtni nadaljevalni šoli ali se hočejo za takšne šole v risanju usposobiti. Tisti, ki hočejo iti v ta učni tečaj, vložé naj svoje prošnje najpозnejše do 8. svečana t. l. na c. kr. deželno vlado kranjsko ali na ravnateljstvo državne obrtne šole v Gradci.

Razpis častnega darila. Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določilih Jurčič-Tomšičeve ustanove 200 goldinarjev častnega darila povesti slovenski, obsežajoči najmenj 10 tiskovnih pól. Snov bôdi zajeta iz zgodovine, ali sploh iz življenja naroda slovenskega. Povest mora biti spisana tako, da po obliki in vsebini svoji ustreza umetniškimi zakonom pripovedne književnosti ter poleg tega ugoti literarnim namenom „Matice Slovenske“.

Pisatelj, kateremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšičeve ustanove, prejme vrhu tega za svojo povest še navadno pisateljsko nagrado, katero plačuje „Matica Slovenska“ po § 15. svojega pravilnega reda po 20—80 gld. za tiskovno pól.

Rokopisi naj se brez pisateljevega imena pošiljajo odboru „Matice Slovenske“ do 1. rožnika 1890. l. Prisateljevo ime naj se priden rokopisu v zapečetenem listu, na katerem je zapisano dotično gaslo.

Večkrat se je poudarjalo, da „Matica Slovenska“ podaja svojim članom premalo leposlovnega berila. S tem razpisom hoče Maticin odbor pokazati, da ga je resna briga, po vsi svoji moči pospešiti tudi razvoj leposlovne književnosti slovenske ter svojim članom podati v roko lepo zabavno knjigo.

Zatorej se pa podpisani odbor tudi nadeja, da ga bodo pisatelji slovenski podpirali v njegovem trudu ter se častno odzvali njegovemu domoljubnemu pozivu.

Odbor „Matice Slovenske“.

Podoba presvetlega cesarja. Ravnateljstvo c. in kr. vojaško-geografičnega zavoda na Dunaji je po najnovejši cesarjevi podobi profesorja Luckhardta dalo izgotoviti izvrstno sliko presvetlega cesarja v generalski opravi v tričetrtini naravni velikosti. Ta slika je zaradi izborne izpeljave in gledé oblike posebno pripravna za šole. C. in kr. vojno ministerstvo je dovolilo v prodajo te slike in je določilo ceno za šolska oblastva in šole na 4 gld., sicer pa je cena 8 gld. Naročila za šole in oblastva po 4 gld. izvršuje c. in kr. vojno-geografični inštitut na Dunaji.

Deželna kmetijska šola na Grmu pri Rudolfovcu vedno bolj napreduje. Letos ima že 23 gojencev, 11 plačujočih in 12, ki imajo za ta zavod določene ustanove. To je dokaz, da je bila ta šola res potrebna, da je narod prišel do spoznanja o koristi te šole in da je zavod pod vodstvom g. R. Dolencina in njega učiteljstva v pravih rokah. Za naše skromne razmere je to lep napredek in glavica, ki jo je dežela v ta zavod investirala, donášala bo gotovo dobre obresti.

Erjavčev spomenik in Erjavčeva ustanova. Odbor za ta spomenik in Gorici je položil ravnokar račun o svojem delovanju. Stroški znašajo v skupnem znesku 844 gld. Ako se odbijejo od dohodkov, pokaže se ostanka 1810 gld. Ta vsota ostane ustanova glavica za vzgojo maloletnih hčerk Erjavčevih Milke in Milene, ki se sedaj vzgojujeta v notranji nunski šoli v Škofji Loki. Odbor je sklenil, da izroči spomenik v last g. Fr. Ferfili, varuhu Erjavčevih hčerk s prošnjo, da vzdržuje spomenik. Po njegovi smrti preide lastništvo na starejšo hčer Milko, za njo na mlajšo hčer Mileno in po tej na „Matico Slovensko“ v Ljubljani. Ustanova se izroči odboru „Goriške ljudske posojilnice“ s prošnjo, da ima glavno obrestonosno naloženo, da izplačuje letne obresti varuhu sirot in da odšteje vsaki izmed deklic, ko doseže 24. leto, polovico glavnice. — Te vrstice smo priobčili, da se slovensko učiteljstvo iz hvaležnosti do ranjkega Erjavca, ki nam je podal s svojimi „Živalimi v podobah“ najboljšo pomožno knjigo za pouk v prirodoznanju, gotovo zanima za stvar.

„N. S.“

Šolske hranilnice. Poslanec dr. Roser je izročil v državnem zboru predlog, da bi se v vseh avstrijskih šolah vpeljele šolske hranilnice. Meseca grudna se je postavil ta predlog na dnevni red. Kot prvi govornik proti šolskim hranilnicam se je vpisal poslanec Heinrich. Dr. Roser se je pogajal s Heinrichom, da bi opustil svoj predlog na prehod k dnevnemu redu. Ker pa ni bilo mogoče

Heinricha pregovoriti, zapustil je dr. Roser zbornico, v kateri je imel svoj predlog utemeljevati in ta se je izbrisal iz dnevnega reda. S tem so šolske hranilnice, proti katerih vpeljavo se učiteljstvo skoré jednoglasno izreka, pokopane. — Z ozirom na to, da so naše pošne hranilnice tako urejene, da so po vsem pristopne tudi šolski mladini, ne moremo se tudi mi ogrevati za vpeljavo šolskih hranilnic, ki bi učiteljstvu nalagale poleg novega posla tudi odgovornost za ptuje premoženje. Šola mora otroke tudi v varičnosti vzgajati in v to svrhu jo popolnoma zadostujejo druga sredstva, posebno pa pošne hranilnice. Po večletni skušnjaji nam je znano, kakšen vpliv ima v tem obziru šola na mladino. Povsod se nahajajo otroci, ki si prislužijo na ta ali drug način kak krajcar ali ga dobé ob raznih prilikah v dar. Ako jih učitelj opozarja na pošno hranilnico, vso imovino bodo v njo znosili. Tudi pri urejevanju in vpeljavi pošne hranilnice se ni pozabilo na mladino, ker so se osobito zavoljo nje vpeljele hranilne karte. Kadar si otrok prihrani 5 kr., kupi si zanje pošno znamko in jo prilepi na karto. Če ima 10 znamk prilepljenih, dobi za karto pošno-hranilno knjižico za 50 kr. Tako se otrok navadi po malem štediti in učitelj nima nobene odgovornosti in ne drugega posla, kakor da otroke za stvar unéma in včasih povprašuje v šoli, po koliko imajo že otroci naloženega denarja. Poznamo šolski okraj, kjer so se vloge šolskih otrok v pošnih hranilnicah v štirih letih pomnožile od 400 gld. na 1200 gld. (za 300%), ker se je učiteljstvo za stvar pobrigalo. Slavnemu učiteljstvu torej prav tople priporočamo, da šolsko mladino navdušuje in zanima za to prekoristno napravo. Prav z veseljem tudi priobčujemo o tej stvari statistične podatke, ako se nam blagoizvolijo pošiljati.

Važen odlok gledé oblik pri pouku v pisanju. Deželni šolski svet v Šleziji je ukazal na podlagi sklepa deželne konferencije, da se morajo v javnih šolah šleskih pri pouku v pisanju povsod rabiti oblike, katere se nabajajo v prvi citanki. Sličen ukaz bi bil tudi za naše šole jako umesten, ker pri nas v tem obziru ni nikake jednosti, kar gotovo ne pospešuje učnih uspehov.

Deško ročno delo. Prošlo leto je bil v Parizu mednarodni kongres za tehnični pouk, kateri je vzprejel sledeče resolucije: 1. Deška ročna dela so integralni del splošnega izobraženja, ker bistrijo um in vodijo mladino k delavnosti; torej se morajo kar najhitreje uvesti v vse javne šole. 2. Rokodelske šole je šteti med najzdravejše in uravnati jih je po krajevni obrtnosti. 3. Tudi v srednjih šolah bi se morala uvesti deška ročna dela. 4. Kongres smatra deška ročna dela za pedagogično sredstvo in ne za dejanski pouk kakega obrta. —

Ob tej priliki naj opomnimo, da so deška dela v francoskih šolah kot obvezen predmet uvedena že od 1882. leta. Ker pa nedostaje učiteljev za to stroko usposobljenih, zato se deška ročna dela le polagoma uvajajo. Sedaj se poučuje ročno delo na 12.650 šolah. Posebnih šolskih delarn je 619, izmed teh 180 za izobraženje učiteljev ročnega dela. —

V Norvegiji je po novem šolskem zakonu „slöjd“ (deško ročno delo) v mestnih deških šolah uveden kot obvezen predmet (za dečke 11. in 12. leta). Tudi v šolskih šolah se ima uvesti, kjer so ugodne razmere.

Vpliv telovadbe na razvoj telesa. Zanimive podatke, kako vpliva telovadba na razvoj telesa, sta sestavila francoska zdravnika Dally in Chassagne. Izkusila sta n. pr., da se je po petmesečnih telovadnih vajah oprsje pri 76 od 100 telovadcev razširilo za 2,5 cm, obseg rame pri 32 od 100 telovadcev za 1,28 cm, obseg predramja pri 62 od 100 telovadcev za 0,57 cm in obseg stegna pri 63 od 100 za 0,82 cm. Jednakomerno z razvojem mišic je zrastle tudi moč. V 87 od 100 slučajev je zrastle moč pri vzdigovanju bremen za 22 kg in moč roke pri stisku v 81 od 100 slučajev za 11 kg. Nasprotno pa se je z razvojem mišic zmanjšala teža in teža vsega telesa v 63 od 100 slučajev za 8 kg. „P. z B.“

Javna mestna ljudska knjižnica v Pragi. V praškem mestnem odboru se je stavil predlog, da se ustanovi javna mestna ljudska knjižnica v Pragi. V predlogu se opozarja na knjižnico bivšega akademičnega bralnega društva v obednici nekdanje kaznilnice sv. Vavla, kjer bi bil izvrsten, obširen in svetel prostor za ljudsko knjižnico. Mestni svet je izročil ta predlog posebnemu odseku v primerno uvaževanje. „P. z B.“

Mednarodna pedagogična razstava. Profesor Saint Hilaire predlaga v ruskih listih, da se priredi v Pragi mednarodna pedagogična razstava. Omenja joč pariško razstavo obžaluje, da se ni pedagogični oddelek tako odlikoval, kakor je bilo pričakovati z ozirom na bogati material v tej stroki v razmerji z drugimi strokami. Glavni vzrok temu je bil, da veliko držav ni bilo zastopanih oficijalno na tej razstavi, zato ni mogel pedagogični oddelek pokazati popolne in vse slike. Prof. Saint Hilaire je prepričan, da bi tako važna stroka ljudske delavnosti, kakor je vzgajanje in izobrazovanje, zaslužila svojo samostalno strokovno razstavo. Ko je bilo vendar prirejeno toliko specijalnih razstav, kakor razstave elektriške, ribarske, gozdarske, higijenske, dalje tudi knjigovezne, zakaj ne bi moglo odgojevalstvo, katero je v svojem razvitku tako zanimivo, v svojih sredstvih tako bogato, in z ozirom na razne narode tako raznolično, odpreti svoje razstave? Profesor Saint Hilaire dela odločno na tem, da se priredi taka mednarodna razstava ter predlaga, da se odpre ta razstava l. 1892. in to v slavo spomnu najslavnejšega pedagoga Jana Amosa Komenskega, kateri se je rodil l. 1592. na Moravskem. A kje prirediti to razstavo? Na to vprašanje odgovarja prof. Saint Hilaire povsem točno. Nikjer drugje, nego v prestolnici naroda, iz katerega je izšel Komenski — v zlati Pragi. Praga je tudi zemljepisna sredina Evrope, s katero je spojena na vse strani z gosto železniško mrežo, a razven tega je tudi sama po sebi zelo zanimiva in polna zgodovinskih spomenikov; ona je najprimernejše mesto v to svrhu. „Ustredni spolek jednot učiteljskih v Čechách“ je sklenil, z ozirom na proslavljenje J. A. Komenskega v svoji, dne 20. listopada vršivši se seji, da bode skrbel na tem, kako bi se J. A. Komenskemu postavil spomenik na kakšnem trgu zlate Prage ter da se svečano potuje k njegovima novopostavljenima spomenikoma v Brandy nad Orlico in v Perovu na Moravskem v praznikih l. 1802. Dalje ima se sestaviti iz vseh praških in okoličnih učiteljskih in profesorskih društev velik odbor, kateri bi skrbel, da se priredi slavnost J. A.

Komenskega kolikor mogoče sijajno. A da se ponovne misli tega neumrlega pedagoga, imajo se pozvati vsakateri književni interesenti, da imajo pred očmi leto 1892. V slavo J. A. Komenskemu naredili bodo na stalni šolski razstavi v Pragi posebni muzej Komenskega, imenoma vse njegove spise, živopise, slike itd. Književni pedagogični odbor „Ustředniha spolku jednot učiteljských“ izdal bode do tega časa popolno bibliografijo spisov Komenskega, a ob jednom bode skrbel, da dobijo učitelji v roke delo, katero bi obsegalo vse važnejše misli Jana A. Komenskega. Predlog profesorja St. Hilaireja, da se priredi v Pragi leta 1892. mednarodna pedagogična razstava, bode nadalje tudi predmet posvetovanja o proslavljenji J. A. Komenskega.

Davki. Nihče ne plačuje rad davkov in zaradi tega je morda prav, če priobčimo, koliko jih pride na človeka v posameznih državah. V Nemčiji pride na vsakega stanovnika 20-60 gld., v Angliji 16-92 gld., v Franciji 16-66 gld., v Italiji 10-23 gld., v Rusiji 8-54 gld in v Avstriji 7-96 gld. Izmed teh držav stojimo torej v Avstriji na najboljšem stališču.

V te vsote so všteti tudi troški za šolstvo, za naobrazenje ljudstva, od katerega je tudi odvisno njegovo gnotno blagostanje. Vsak Avstrijec plačuje za šolstvo 36 kr., vsak Nemec na Nemškem 1 gld. 16 kr., Anglež 70 kr., Španec 53 kr., Francoz 56 kr. Te številke nam dosti jasno kažejo, da se v primeri z drugimi državami v Avstriji za šolstvo še mnogo premalo stori in da stroški za šolstvo pri nas niso tako ogromni, kakor se mnogokrat sliši.

Ljudsko šolstvo na Češkem. Leta 1889/9. je bilo na Češkem 1.043.968 za šolo godnih otrok. Od teh jih je javne ljudske in meščanske šole obiskovalo 899.204 (= 86%), 9.652 jih je bilo v višjih šolah, 24.846 v zasebnih šolah, 1.591 se jih je doma poučevalo, 25.947 jih je bilo v tujih šolah, 76.646 jih je v teku leta izostalo ali umrlo in 5.078 (= 0,5%) jih je ostalo brez ponka.

Od otrok, ki so obiskovali javne šole, bilo je 219.448 ukovine oproščenih; ukovina plačujočih otrok znašala je v (58) čeških šolskih okrajih 1.061.766 gld. in v (47) nemških šolskih okrajih 657.708 gld., torej skupaj 1.719.472 gld. To je bil jeden vir za pokritje šolskih stroškov. Drugi vir je bila 10%na priklada na davke za okrajne šolske blagajnice, katera je znašala v čeških okrajih 1.341.080 gld., v nemških okrajih pa 877.439 gld., skupaj 2.218.519 gld. V deželni šolski zaklad pa se je plačevala 24%na priklada na davke, katera je znašala v čeških okrajih 3.218.519 gld., v nemških okrajih 2.105.832 gld., skupaj 5.324.424 gld. Razni drugi dohodki so znašali 78.745 gld. Iz vseh virov se je torej nabralo 9.341.160 gld. v pokritje stroškov za ljudsko šolstvo. Stroški pa so znašali 8.584.574 gld. Deželni šolski zaklad ima torej prebitka 756.586 gld., kateri je v to namenjen, da se iz njega pokrijejo neproračunjeni in nenadni stroški, v katerem prebitku so vplačila iz čeških okrajev šestkrat tolika, nego ona iz nemških okrajev.

Ako primerimo število otrok, ki so javne šole obiskovali, z dejanskimi stroški za ljudsko šolstvo, vidimo, da na Češkem stoji vsak otrok, ki javno šolo obiskuje, povprek 9-50 gld.

Ljudsko šolstvo na Štajerskem. Leta 1888/9 je bilo na Štajerskem 548 nemških, 176 slovenskih in 68 slovensko-nemških, skupaj 792 javnih ljudskih šol. Za šolo godnih otrok je bilo 181.141. Od teh je javne ljudske šole obiskovalo 161.167 otrok (= 89%), 1.959 jih je bilo v višjih šolah, 7881 v zasebnih šolah, 519 se jih je doma poučevalo, 4.549 jih je bilo za šolsko obiskovanje telesno ali duševno nesposobnih in 5.066 (= 2,8%) jih je ostalo brez pouka.

Stroški deželnega šolskega zaklada so v letu znašali 1.202.637 gld., torej stoji na Štajerskem vsak otrok, ki obiskuje javno ljudsko šolo, deželo 7,46 gld.

Obiskovanje srednjih šol. Število učencev na avstrijskih srednjih šolah se je v obče nekoliko zmanjšalo, nasprotno pa ono obrtnih in trgovskih šol zvečšalo. V šolskem letu 1888/89 je prvi razred vseh avstrijskih srednjih šol 1021, druge razrede pa 1298 učencev manj obiskovalo nego leta 1887/88, nasprotno pa se je število učencev imenovanih strokovnih šol skoraj za isto vsoto pomnožilo in to največ na Niže-Avstrijskem, na Češkem in Štajerskem.

Številke govoré. Po statističnih izkazih je znalo leta 1872. izmed 53.696 dolitavskih vojaških novincev pisati in brati samo 29.005 (= 54%), leta 1888. pa izmed 58.252 vojaških novincev 43.772 (= 75%).

Učitelji v pruski vojski. Nemški poslanec Richter je te dni v nemškem državnem zboru v Berlinu vprašal vojnega ministra, če mu je znano, kako grozno surovo ravna pruski častniki z ljudsko-šolskimi učitelji, kadar pridejo k orožnim vajam. Richter je navedel cele litanije psov, s katerimi častniki pitajo učitelje. Zmérjajo jih n. pr. z naslednjimi lepodonečimi priimki: Hammel, Ochse, Schaf, Schafkopf, Schwein, blödsinniges Schaf, Lummel, Hallunke, Luder, Schurke, Rüppel, Faulpelz, Satan itd. Neki častnik je rekel učiteljem-vojakom: „Verfluchte Dorfschulmeister, ich will lieber hundert Kameruner (Afričanov) ausbilden, als einen Schulmeister! Die Schulmeister sind immer die dämlichsten!“ — V Celi je drug častnik dvainštirideset učiteljev pozdravil z „wahnsinnige Schulmeister“ in imenoval jih je „dummes faules Volk“. — Neki nadlajtnant je podčastnike takó ščuval na učitelje: „Die Volksschullehrer sind ein unzufriedenes Volk, nehmen Sie die hoch, dass sie am Leben verzagen!“ — V zahodnji Pruski je neki častnik druge vojake svaril pred učitelji, ker so „eine gefährliche Blase“. — V pruski Šleziji je rekel neki častnik: „Jagen Sie doch die Hunde, dass sie verrecken!“ — Neki lajtnant se je izjavil: „Da kommen diese grünen Bengels mit dreiundzwanzig Jahren in eine Anstellung und darauf bilden sie sich dann etwas ein.“ — Drug lajtnant je dejal: „Die Lehrer sind der Fluch der Nation, sie tragen die revolutionären Gedanken ins Volk!“ — V Kotvici je učitelj dobil nekaj dni dopusta, da je šel k preskušnji. Ko se vrnišvi zgleda pri svojem poveljniku ter se pri tem nekaj nerodno obrne, zarohni lajtnant nanj: „Was sind Sie?“ — Vprašani reče: „Lehrer!“ — Nato zakriči lajtnant: „Noch viel lauter, so dass man es überall hört!“ — Učitelj je moral glasno ponoviti: „Lehrer!“ — Zdaj pa lajtnant zareži nanj: „Ja wohl, seht Euch das Schwein

an, er ist ein Lehrer, der seit gestern ein zweites Examen bestanden hat; aber glaubt nicht, dass er klüger ist als Ihr; er ist ebenso dumm oder noch dümmer als Ihr!“ — Neki častnik je dal učitelju to-le duhovito kazeno: „Jeder Lehrer ist ein Ochse! 5000mal abschreiben!“ —

Vojni minister ni tajil, da se te grozne srovosti res godé, toda rekel je, naj si učitelji-vojaki pomagajo sami s tem, da se pritožijo pri svojih vojaških predstojnikih. Tudi je pripomnil, da se učitelji ne izkazujejo vrednih velikega priboljška, katerega uživajo s tem, da jim je samo po 6 tednov pri vojaki služiti; dejal je, da bode pomisliti, če se jim ta priboljšek še dalje ohrani.

Zdaj umejemo, zakaj na Pruskem nedostaja toliko ljudsko-šolskih učiteljev, kakor nikjer drugod po Nemškem ne. Po zadnjih izvestjih manjka na Pruskem najmenj 10.000 učiteljev in več šol je brez učitelja ali pa imajo premalo število učiteljev, tako n. pr. ima 72 trirazrednih šol samo po eno učiteljsko moč.

Število gluhonemih v Avstriji je bilo v 1886. letu 25.793. Od teh se je izobraževalo v 17 zavodih za gluhoneme 1428. Slepcev je bilo v tem letu 15.763, od katerih se je izobraževalo 684 v 11 zavodih za slepce.

Društvo sv. Klementa. V Bolgariji se je osnovalo l. 1888. društvo sv. Klementa s sedežem v Sofiji, kateremu je namen, obraževati narod ter razširjati knjige. Pravi člani plačujejo na leto 2 gld. Društvo izdaje svoj glasnik pod naslovom „Biblioteka sveti Kliment“, to je zbirka knjižic v obsegu 6 tiskanih pol, ki izhajajo vsaka dva meseca. Društveno ime je od tod, ker je bil sv. Klement, učenec Metodov, prvi, ki se je trudil z obraževanjem Bolgarov. Po namenu slično je to društvo našemu društvu sv. Mohorja, hrvatskemu društvu sv. Jeronima ali srbskemu društvu sv. Save. „Nap.“

Iz zgodovine tabaka. Prvo vest o tabaku je prinesel španski knez Romano Pano na Portugalsko, kjer se je tabak okoli 1558. leta uvedel. Francoz Jean Nicot („nicotin“) ga je prinesel 1560. leta na Francosko, kjer so ga pušili v javnih za to prirejenih pušilnicah. 1580. leta se je uvedel s Francoskega v Italijo. Pet let pozneje so pripeljali Angleži tabak iz Virginije in Raleigh je uvel pušenje tabaka na dvoru kraljice Elizabete, kjer so bile tudi pri gospéh pipe zelo priljubljene. Na Turško je prišel tabak iz Rusije 1610. leta, na Nemškem pa so ga začeli pušiti šele 1659. leta.

Razstava mikroskopov. V letu 1890. kot v letu tristoletnega jubileja, kar so izumili mikroskop, priredi „Cercle floral“ v Antverpen razstavo drobnogledov. Ta razstava bode imela dva oddelka; v jednom bode uprizorjena v podobah zgodovina mikroskopov, drugi bode obsežal mikroskope, pomočne stroje in mikrofotografijo.

Nesreča v šoli. V spalnici nekega zavoda za uboge otroke v Londonu je nastal v noči 1. prosinca ogenj. Od 58 otrok, ki so bili v spalnici, zadušilo se jih je 26, 2 pa sta zgorela.

Koliko je vladarjev. Zemlja ima 1.300.000.000 prebivalcev, katere vlada 11 cesarjev, 25 kraljev, 53 knezov, 17 sultanov, 12 kanov, 6 velikih knezov,

1 iman, 1 namestni kralj, 1 nizam, 1 bej in 29 predsednikov poleg načelnikov nevštetih divjih rodov.

Pot do solca. Neki Američan je izračunal, da, ko bi se bilo mogoče od zemlje do solca peljati po železnici in bi vlak prehodil v jedni uri po 60 km, stala bi vožnina 930.000 dolarjev (nad 2 milijona gld.) in bi se za to pot potrebovalo 285 $\frac{1}{2}$ let.

Zahvala. Blagotvorno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo poslati tukajšnji šolski mladini obilno pisarske in risarske tvarine, za kar se v nje imeni presrečno zahvaljuje

krajni šolski svet in voditeljstvo.

Velika Dolina dne 23. prosinca 1890.

Zahvala. Slavna „Narodna šola“ nam je blagoizvolila za malo vsoto poslati „Nazorni nauk od Tomsčiča“, mnogo pisank, risank, svinčnikov i. t. d. Izrekam zahvalo vsem, ki pomorejo „Narodni šoli“

do blagostanja in gospodom, ki brezplačno opravljajo ta mudni posel pri narodni šoli.

Šolsko vodstvo na Blokah dne 18. prosinca 1890.

J. Bozja.

Zahvala. Blagorodna gospodičina Marija Wessnerjeva, učiteljica v Ljubljani, blagoizvolila je podariti tukajšnji „šolarski kuhinji“ za uboge učence znesek 6 gld. 95 kr., za kateri velikodušni dar se ji v imeni ubogih otrok najiskrenejše zahvaljuje

šolsko voditeljstvo na Krškem,
dne 24. prosinca 1890.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna šola“ v Ljubljani je blagoizvolilo tukajšnji jednorazredni ljudski šoli za mali znesek obilo šolskega blaga podariti, za kar se tem potem najiskrenejše zahvaljuje

šolsko vodstvo v Blagovici 19. prosinca 1890.

Paul Gorjup

šolski voditelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 11

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Škocijanu je popolniti drugo učiteljsko službo z letno plačo 450 gld.

Prošnje naj se zakonitim potem vlagajo pri podpisanim uradu do 20. svečana t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem
dne 20. prosinca 1890.

Weiglein s. r.

Štev. 28

okr. š. sv. Na štirirazredni šoli v Radovljici je razpisana izpraznjena učiteljska služba s 450 gld. plače in prostim stanovanjem.

Prosilci naj prošnje predpisanim potem tekom 14 dnij le-sem vložijo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici
dne 13. prosinca 1890.

Gozani s. r.

Štev. 35

okr. š. sv. Na jednorazrednici v Gorenjih Sušicah popolniti je službo učitelja z letno plačo 400 gld., 30 gld. opravilnine in prostim stanovanjem.

Zakonito opremljene prošnje naj se semkaj vložijo do dne 16. svečana t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem
dne 13. prosinca 1890.

Vesteneck s. r.

Listnica upravnistva.

Tretjo številko smo poslali vsem, kateri nam druge številke niso vrnili ter jih vpisali v naročilno knjigo. Prosimo torej, da se nam še zaostali oglašijo tudi z naročnino, da nam bode mogoče stroške sproti plačevati. Ako bi kdo lista redno ne prejemal, prosimo, da ga reklamuje. Mi se prizadevamo, da ustrezemo vsem željam p. n. naroč-

nikov. Ker so prve odpošiljatve kakor vsak začetek sploh težavne, prosimo dotičnike, ki našega lista morebiti niso prejeli, pa se za našo stvar zanimajo, da se blagoizvolijo oglašiti.

Listnica uredništva.

G. A. K. Hvala lepa! Prosimo za nadaljevanje. Ob prvi priliki pride na vrsto. Taki članki so za učiteljstvo zanimivi. — „Popotnik“ — Maribor. O poslani knjigi v prihodnji številki. —

„Učiteljski Tovariš“ izbaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejemajo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.